

Granskningsredogörelse 2022

Vännäs Fastighetstjänster AB

Building a better
working world

Sammanfattning

Lekmannarevisorn ska, enligt aktiebolagslagens 10 kap. 3 § granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Enligt God revisionsred ska den grundläggande granskningen inriktas mot att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelsen har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Granskningen är av översiktlig karaktär.

För vår sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. Syfte och revisionsfrågor	3
1.3. Avgränsning	4
1.4. Revisionskriterier.....	4
1.5. Genomförande	4
2. Granskningsresultat.....	5
2.1. Iakttagelser	5
2.2. Formaliagranskning av arbetsmiljö.....	6
3. Sammanfattande bedömning.....	8

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Av lagstiftning och god revisionssed följer att kommunens revisorer årligen ska granska alla verkställande organ som bedriver kommunal verksamhet, däribland de kommunala bolagen.

Bolagsstyrelsen och VD ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med ägarens uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste styrelsen bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionssed, samt risker som framkommit i lekmanrevisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2022.

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionssed, samt risker som framkommit i lekmanrevisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2022. Lekmanrevisorerna har också beslutat att som en del av den grundläggande granskningen särskilt granska bolagens arbetsmiljöarbete.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge lekmanrevisorn underlag till sin granskningsrapport där denne ska uttala sig om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

Ändamålsenlighet

- ▶ Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
- ▶ Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

Ekonomiskt tillfredställande

- ▶ Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
- ▶ Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

Intern kontroll

- ▶ Har styrelse och VD säkerställt att den interna kontrollen i bolaget är tillräckligt?

Den grundläggande granskningen kompletteras år 2022 med en översiktlig formalia-granskning av bolagens systematiska arbetsmiljöarbete utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

1.3. Avgränsning

Den grundläggande granskningen avser Vännäs Fastighetstjänster och är främst avgränsad till verksamhetsåret 2022. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av kommunallagen, aktiebolagslagen och god revisionssed 2018 samt kommuninterna styrdokument beskrivna nedan.

I den utökade granskningen utgörs revisionskriterierna av Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1 om systematisk arbetsmiljöarbete och AFS 2015:4 om organisatorisk och social arbetsmiljö). Föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö är inkluderade eftersom de gäller samtliga bolag och förtydligar vad arbetsgivare och arbetstagare ska göra inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet som alla arbetsgivare har ansvar att bedriva. Vid en eventuell fördjupad granskning av arbetsmiljöarbetet i bolagen kan fler föreskrifter komma att bli aktuella, exempelvis föreskrifter som endast omfattar ett av bolagen.

1.4.1. Bolagsordning

Bolagsordningen klargör att bolaget ska äga, förhyra och förvalta fastigheter inom Vännäs kommun och därmed förenlig verksamhet. Aktiebolaget ska även erbjuda städtjänster till kommuner, företag och privatpersoner. Det finns inget kommunalt ändamål inskrivet i bolagsordningen. Bolaget har inte heller något ägardirektiv.

1.4.2. COSO-ramverkets fem komponenter¹

COSO-ramverket är internationellt etablerat för utvärdering och utveckling av intern styrning och kontroll. Ramverket består av moment av vikt för god styrning och kontroll:

- ▶ Kontrollmiljö
- ▶ Riskbedömning/riskanalys
- ▶ Kontrollaktiviteter/kontrollmoment
- ▶ Information och kommunikation
- ▶ Uppföljning och utvärdering

1.5. Genomförande

Granskningen har genomförts genom löpande insamling av fakta och iakttagelser (tex via styrelsens protokoll och tillhörande underlag såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut).

¹ Internal Control - an Integrated Framework. The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

2. Granskningsresultat

2.1. Iakttagelser

I nedanstående tabell sammanställs våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt		Iakttagelse	Hänvisning till protokoll och EY:s kommentar
1. Plan	a) Beslutat om verksamhetsplan	—	Moderbolaget har en affärsplan som delvis omfattar även Fastighetstjänsters verksamhet. Ej beslutad av styrelsen.
2. Budget	a) Antagit en budget för sin verksamhet	✓	2021-12-16 §6
3. Mål	a) Formulerat mål för verksamheten	✓	Bolaget har övergripande mål som omfattar den delen av bolaget som tidigare var kommunens fastighetsavdelning. Målen omfattar inte all verksamhet i bolaget.
	b) Formulerat mål för ekonomin	—	Ekonomiska mål är mätbara. Verksamhetsmålen är delvis uppföljningsbara.
	c) Målen är uppföljningsbara (mätbara)	ET	Mål saknas.
4. Rapportering och åtgärder	a) Upprättat direktiv/instruktion för rapportering	✗	Finns ej upprättat.
	b) Rapportering innehåller uppföljning av verksamhet	—	Löpande under sammanträden på övergripande nivå, i delårsrapport och årsredovisning. Uppföljning av verksamhet är kortfattad och utgår inte från målen i ägardirektivet.
	c) Rapportering innehåller uppföljning av ekonomi	✓	Löpande under sammanträden, delårsrapport och årsredovisning.
	c) Vidtagit tydliga åtgärder för att nå måluppfyllelse avseende verksamhet	ET	Går inte att bedöma då mål inte följs upp.
	d) Vidtagit tydliga åtgärder för att nå måluppfyllelse avseende ekonomi	ET	Inga behov föreligger.
5. Måluppfyllelse	a) När målen för verksamheten	ET	Går inte att bedöma då mål saknas.
	b) När målen för ekonomin	✓	Årets resultat: 4,2 mnkr, vilket kan jämföras med budgeterat resultat på 0,7 mnkr.
6. Riskanalys och kontrollmoment	a) Genomfört en riskanalys	✗	Finns ej dokumenterad.
	b) Beslutat om kontrollmoment utifrån identifierade risker	✗	Internkontrollplan saknas.
	c) Följt upp resultatet av genomförda kontrollmoment	ET	Kontrollplan saknas.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelser, — = viss avvikelser, ✗ = väsentlig avvikelser

2.2. Formaliagranskning av arbetsmiljö

Vi har granskat bolagets dokumentation utifrån kraven i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1 om systematisk arbetsmiljöarbete och AFS 2015:4 om organisatorisk och social arbetsmiljö). Som tidigare nämnts är fler föreskrifter aktuella för bolaget. Vid en eventuell fördjupad granskning av arbetsmiljöarbetet i bolagen kan dessa komma att bli aktuella, exempelvis föreskrifter som endast omfattar ett av bolagen. Nuvarande föreskrifter är valda eftersom de gäller samtliga bolag och förtydligar vad arbetsgivare och arbetstare ska göra inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet som alla arbetsgivare har ansvar att bedriva.

Dokument	Iakttagelse	EY:s kommentar
Arbetsmiljöpolicy (inkl. mål)	✗	Vännäs kommun har en arbetsmiljöpolicy (KF 2013, reviderad av KS 2019). Policyn innehåller mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Policyn omfattar moderbolaget Vännäs Fastigheter AB enligt bolagets ägardirektiv. Vännäs Fastighetstjänster har inget ägardirektiv och det finns inget beslut som formellt styrker att moderbolagets ägardirektiv eller policyn även gäller i Vännäs Fastighetstjänster AB.
Rutiner för arbetet utifrån systematiska arbetsmiljöarbetet	✓	Vännäs kommun har en riktlinje för det systematiska arbetsmiljöarbetet och den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Riktlinjen beskriver kommunens arbete utifrån kraven i föreskrifterna, vilka som omfattas och vilka som är ansvariga. Vännäs kommun har vidare upprättat rutiner utifrån det systematiska arbetsmiljöarbetet, exempelvis rutin för anmälan och uppföljning av arbetsskador, tillbud och avvikelser, rutin för årlig uppföljning, rutin för undersökning riskbedömning, åtgärda och följa upp. Även rutiner för kränkande särbehandling finns.
Uppgiftsfördelning	✓	Delegering av arbetsuppgifter kopplat till arbetsmiljö har skett under 2022. Detta är dokumenterat. Av delegeringen framgår att arbetsgivaren och chefen som erhållit arbetsmiljöuppgift är överens om att chefen får disponera nödvändiga resurser och att hen har fått tillräckliga befogenheter och utbildning för att genomföra uppgifterna.
Riskanalys/Riskbedömning	✓	Vi har tagit del av exempel på riskanalyser genomförda under 2022. Dessa följer en mall där riskområden beskrivs, varefter risken bedöms, och får ett riskvärde, utifrån sannolikhet och konsekvens. För risker med värden mellan 5-14 ska en handlingsplan upprättas och för risker med värden mellan 15-25 ska åtgärder vidtas omgående.
Åtgärdsplan/handlingsplan	✓	Vi har tagit del av exempel på genomförda handlingsplaner utifrån tidigare riskbedömningar.
Sammanställning av arbetsskador och tillbud	✓	Sammanställning finns. Innehåller rapporterade arbetsskador, avvikelser och tillbud mellan januari och november 2022.
Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet	✓	Uppföljning av 2021 års arbete skedde i mars 2022. Enligt uppgift ska uppföljning av 2022 års arbete ske i mars 2023. Uppföljning sker utifrån en checklista som lyfter de grundläggande delarna i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Listan omfattar bland annat kraven i AFS 2015:4 och AFS 2001:1.

--	--	--

Slutsatser

I huvudsak har bolaget säkerställt en tillräcklig formalia avseende arbetsmiljön utifrån föreskrifterna AFS 2001:1 om systematisk arbetsmiljöarbete och AFS 2015:4 om organisatorisk och social arbetsmiljö. Bolaget bör dock säkerställa att det på ett tydligt sätt framgår att Vännäs kommuns arbetsmiljöpolicy även omfattar Vännäs Fastighetstjänster som arbetsgivare, även om vi förstår att bolagskoncernen bedrivs som en verksamhet och att policyn därmed i praktiken är aktuell för bolaget.

3. Sammanfattande bedömning

Vi kan inte uttala oss om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt sätt eftersom bolaget saknar kommunalt ändamål inskrivet i sin bolagsordning. Vi bedömer att verksamheten har skötts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt men att bolagets interna kontroll är i behov av utveckling. Vår bedömning grundar sig på följande:

Granskningsområde och revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?	Delvis	Moderbolaget har en affärsplan med mål som delvis omfattar Fastighetstjänster. Bolaget har mål för fastighetsdelen, men inte för hela bolaget. Dessa har upprättats på verksamhetsnivå och endast delgivits styrelsen på övergripande muntlig nivå. Enligt vår bedömning bör styrelsen involveras i detta.
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?	Delvis	Verksamheten följs löpande under sammanträden samt övergripande i delårsrapport och årsredovisning. Uppföljningen sker inte på ett systematiskt sätt utifrån mål och/eller aktiviteter.
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?	Ja	Bolaget har antagit en budget för året och uppnår god måluppfyllelse avseende ekonomi, både avseende resultat och ekonomiska mål i ägardirektiv.
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?	Ja	Ekonomin har följts löpande under sammanträden, delårsrapport och årsredovisning.
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig intern kontroll?	Delvis	Bolaget har inte dokumenterat någon riskanalys av risker som berör verksamheten. Bolaget har inte på ett systematiskt sätt formulerat konkreta åtgärder för att minska risker som kan påverka bolagets verksamhet.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi bolagsstyrelsen att:

- ▶ Utveckla styrningen och uppföljning av verksamheten
- ▶ Utveckla den interna kontrollen avseende verksamheten
- ▶ Säkerställa att det på ett tydligt sätt framgår att Vännäs kommuns arbetsmiljöpolicy även omfattar Vännäs Fastighetstjänster

Vännäs mars 2023

Max Stenman
Projektleddare, EY

Per Stålberg
Uppdragsledare & Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY